

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:
Egész évre . . .
Fél évre . . .
Negyed évre . . .

Felolvasó szerkesztő: **Fehér János.**
Főmunkatárs: **Révész Lajos.**
Kiadóhivatal: a turóc-szt.-mártoni „Magyar Nyomda”.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra címezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.

Magánhirdetések legutányosabban, Árszabály szerint Hivatalos hirdetések díja: 100 szöveg 2 frt, ezentől minden megkezdett szöveg 50 krral több.
Lapunk számára hirdetésnek elfogad a) újságírói díjazású és a Magyar Távir. Iroda hirdetésnek elfogadja. Granzonicska 1. szám.

Búcsúzás.

Legördült ismét egy esztendő a multak feneketlen tengerébe, az örök és végnélküli semmisségbe. A közelét mindennapi jelenségei közepette az elválás mindenkor bizonyos elfogódás mellett szokott megtörténni, s ennek a sajátosság érzelmének alaphangja a fájdalom, az elválás okozta veszteségek felett. De legmélyebb a hatás akkor, ha az elválás, a búcsúzás fájdalmait és keserveit nem enyhíti az újra bírás, a viszontlátás reménye és vigasza.

Ezek az érzelmek foglalják el keblünket most is, midőn elbúcsúzunk a most lezajlott esztendődtől. Felüljünk összes emlékei, de míg nyújtott reményei és örömei az időleges hatás után úgyszólván nyom nélkül tovaröppentek, addig a szomorú emlékek sajgó sebei kitörülhetetlenül vésték be az évszámot az emlékezetbe.

Alig van köztünk oly szerencsés halandó, ki a lefolyt esztendőben nem vesztett volna el valakit, aki neki kedves, sőt legkedvesebb volt. Egyik elvesztette egyedüli gyámolát, az önteláldozó, gondviselő szülőket, a másik élete egyedüli célját és reményét, a kedves kis csemetéket, a harmadik jövendő élte boldogságát, kit már az oltár elől ragadt el a kérlelhetlen végzet.

S mindezen keserű emlékek egy rövid év történetéhez fűződnek, s most, midőn elbúcsúzunk az 1896 esztendődtől, mely fájdalmat keblünket meggyötörte, — szinte újra vérezni érezzük a bár sajgó, de az idő kien-gesztelő, gyógyító hatása alatt már-már hegedni kezdő sebeket.

A mit ezekben elmondottunk az egyéni világról, — mert egyének alkotják a társadalmat és a társadalmak együtt véve képezik magát a nemzetet, — ráillenek azok a nemzetre is. A nemzetnek is vannak szerelteei, oszlopai és hő fia, s ha azokat elveszti, annak fájdalma átsajogja az egész nemzet szívét.

Voltak az évben veszteségeink, s nemzetünk géniusza nem egy ravatalnál állott köny-

nyezve, hogy hervadhatatlan babérszörűjával megörökítse a távozónak emlékét, — de a nemzet fájdalmát is.

Ezek a fájdalmak is a most mult évnek történetéhez fűződnek, s ezek a szomorú emlékek vésik a nemzet emlékezetébe kitörülhetetlenül az elröppent évnek számát.

E szónál azonban lehetetlen, hogy egy jöleső érzés ne enyhítse a veszteségek okozta fájdalmakat, az a minden keservet túlaradó öröm és nemzeti büszkeség, mely a jövő időkre is kiapadhatlan forrását az ezredéves lét örömmünnepeiben bírja. — Mert elmondhatjuk, hogy a lezajlott esztendő hazánk történetének nemcsak egy fényes lapja, hanem maga egy egész történelem.

Az úgynevezett művelt külföld eddig vajmi keveset tudott rólunk, sőt az a kevés is inkább ártalmunkra, mint hasznunkra vált, mert roszkaratú és hamis információknak bírt forrását. Az ezredéves országos kiállítás azonban élő cáfolata volt mindezeknek, s a szerencsés kezek által megelevenített ezereves történelmünkbe beletekintethet mindenki, még pedig most már az eredményeket és hatásokat is mérlegelhetve, nem minden ámulás és csodálkozás nélkül.

Ellenségeink az ifjúságtól sápadtan, s jóakaró barátaink lelkesedve látták, hogy Magyarország nemcsak versenyezhet a külfölddel, de egy némely dologban már túl is szárnyalta azt. Székes fővárosunk pedig természet és emberi kéz alkotta szépségeivel és csodáival kacérkodik az elsőrendű világvárosokkal.

Az a mesébe illő tündérország tehát, melyet a székesfőváros ligetébe varázsoltak a nagy karok, örök dicsősége lesz az ezredik esztendőnek.

De ha e meseország tündérfénye a távoból idesereglett szemlézők előtt időről-időre (ova is lebbentek, az ezredik évnek világörténelmi fontosságát örök időkre fogják hirdetni) azok az ércebe öntött és kőbe faragott emlékek, melyek az ország hét pontján égbé emelkedő alkotásokként, míg e föld hátán embe-

rek élnek, öröi lesznek a magyar nép dicsőségének. A lezajlott évtől tehát nem lehet oly könnyen elbúcsúzunk, mert nem egy közönséges naptári évtől váltunk meg, hanem ezér esztendő hátarfájánál, mért földjelzőjénél állunk, midőn az új évnek felderengő hajnalpírját üdvözöljük. Bár elfog bennünket önkénytelenül is a kételkedés érzete, hogyha a távozó év méltó befejezése volt egy viharos, de végeredményében mégis dicsőséges multnak, — a jövő szüntől esztendő, küszöbére enged-e, vagy egy legalább is oly dicsőséges újabb ezredévként.

A mult tanúsága megnyugtatta a hazája sorsa iránt talán aggódo honfiak szívét, s remény melengelt a honfi kebleket, újabb és nagyobb munkára serkentve a bennünk rejlő őserőt, az akadályt nem ismerő vas-akaratot. A létűt év eredményei ellenfeleink minden roszkaratú áskálódásai dacára is helyet biztosítottak nemzetünknek a művelt államok között, s most miként az idő folyásában nincs megállapodás, nekünk sem szabad az eddigi dicsőségek fény sugaraiiban léhán és tétlenül sütkérezni, hanem haladni előre, mert aki haladásában egyszer megállapodik, az már még abban a posztóiban sem képes helyét megtartani, hanem visszahanyatlak menthetlenül.

Ennek igazolására nem is kell szomorú példakért a világörténelem lapjaihoz fordulni, sajnos, elég okunk van nekünk a magunk kárára is tanulni. Valahányszor nem tettük meg a kinálkozó alkalmakkor a lépést előre, mindannyiszor visszahanyaltottunk.

Most azonban ne keressük a multnak keserveit, mert a multnak minden hibáját fényesen kiköszörülte a lehanyaltott év története, hanem teljünk el biztató reménnyel a jobb jövő iránt. Az elmult esztendődtől pedig búcsúzunk el ezekkel a szavakkal, s a beköszöntöttét pedig köszöntjük ekként: Multunkban nincs öröm, — de jövőnkben van remény.

A „FELVIDÉKI HIRADÓ” TÁRCAJA.

Délvidéki regék.

III.

A Cserna tündére.

Írta: Bánfi János.

— A „Felvidéki Híradó” eredeti tárcája. —

Az egész társaság már jócskán pihezett, mikor valamelyik magaslatra fölértünk, a melyet már most nem tudom micsoda híres ember után neveztek el. Mert megiehetős sok ott a magaslát a Cserna két partján, s mindegyik nevet is visel. De engem a magaslát, a gyönyörű kilátás jobban érdekelt a névni, azért hát a magaslatra még emlékezem, de nevért, azt már elfelejtettem, vagy talán nem is tudtam soha. Kedves olvasom sem veszt vele semmit, ha a magaslátot meg nem nevezhetem, mert úgy sincs annak semmi köze az ime elmondandó történetemhez.

A magaslaton terjedelmes lugas fogadott, kellemes hűvös árnyékkal, s a lugasban ócska padok álltak és pihenéssel kínálkoztak.

„Üljünk le,» szolt az öreg pap, miattal kopasz fejéről a verejtékcseppeket törülgette, s hofehér hosszú szakállát fésűre alakított másik kezével igazította; — »valamikor, — de az már régen volt, veté közé-

banatos mosolylyal, — akár az őzzel versenyt is futottam volna ide, ehez a vén bükkhöz; de akkor ez a bükk még karcsubb volt valamivel, a labaim pedig fűgbbek. Mert innen onnan hatvan éve már annak, hogy először idehoztak; diak voltam akkor a pesti gymnasiumban. A bükknek, a mint latják, kutyabaja sincs, sőt talán éppen most van ereje teljében, ilyen lombot legalább még nem láttam rajta, pedig minden évben megátogatom, mint a hogyan régi ismerőshöz illik. S lám, én beidőm, az eget ostromló ifjúból, mily szánalmas alak lett. Olyan vagyok mint a hajóroncs, a mely a tengeren celtalanul úszkal s minden pillanatban alamerülhet, hogy még csak hire se maradjon. De hát Isten így akarja ezt. S ha előttem megzsalaitatlan milliók jutottak erre a sorsra, hat nekem sem szabad zúgolódnom, mert én is csak ember vagyok, mint a többi.»

Valami komor hangú szált meg mindnyájunkat, a kik az öreg pap bős szavait hallgattuk. Úgy éreztük, mintha a mulandóság és az enyészet hűvös szele vonulna át a fölöttünk zúgó lóbszatorom, minzet fiatalokat is arra emlékeztetve, hogy szintén mulandók vagyunk; hogy a ma nem tart örökké, de még sokáig sem, hanem csakhamar eljön a holnap és az is elműlik épp oly gyorsan mint a ma, úgy hogy egyszerre csak azon vesszük magunkat észre, hogy időnk letelt, meg kell válni az élettől, meg a ragyogó naptól, meg mindentől, a mit e nap tranyos sugarai beragyognak.

És talán jó is, ha a fiatalságnak észbejuttatják néha, hogy — semmi sem örökkévaló, csupán csak a mulandóság az. Legalább jobban megbecsülj a má, a ragyogó napot, a nap aranyos sugarát és mindent, a mit a nap-sugár beragyog.

„Aztán meg,» folytató a pap, s szeméi megéln-kültek, sőt még — szava is mintha szaporábban folyt volna ajkairól, — »miért zsörtölődjék az ember, mikor még a tündérék is alá vannak vetve a mulandóság törvényeinek? A tündérék, a kiket a régiek ifjúságnak, halhatatlánoknak ismertek, s a kiknek éppen ez volt a kiváltságuk a földi lények között. Igaz, hogy ez is csak sovány vigasztalás, de mégis — vigasztalás. Nekém legalább az.»

Valamelyikünk azt talalta megjegyezni, hogy a tündérék, ha vannak, talán mégsem halandók. A tündérmesékben legalább azt olvassuk, hogy örökéletűek.

„Mit, talán csak nem vonja kétségbe a tündérék létezését?» kérde a pap szinte szigorú hangon.

„Az igazat megvallva, én csak annyiban hiszek a tündérék létezésében, amennyiben szó van róluk a kedves tündérmesékben. De látni még nem láttam tündért, s más embert sem ismerek, a ki látott volna, azért tehát»

„Azért tehát nem hiszi, hogy vannak tündérék, nemde?»

„Úgy van.»

„Nem jól van, ha úgy van. Mert az, hogy ön még

Állatbiztosítás.

A socialis kérdés olyan, mint a monda szerint ama bizonyos kő, melyet hajdan helyéről egy földműves elemelt és a melynek nyomán feltoluló víztömegből keletkezett a Balaton tava.

Jó-rosz irányban, minden socialista ilyen kövekből hengerget.

Lehet, hogy többet találunk tervezni, mint a menyit anyagi erőnk megír, de jussom észbe mindenki-nek a természet örök és változhatatlan törvénye, mely milliom és milliomoszorta több magot, több csirát termel, mint a mennyi valósággal életre kelhet.

Ez az örök törvény az eszmék világában is érvényesül, mert igen-igen csak eszmét kell termelnünk hogy azokból egyet-kettőt megvalósíthassunk.

Üres óráimban én is erre az eszme-gyártásra vállalkozom, a jövő éjre majd megmutatni, hogy az elemelt kő nyomában felkaptak nagy tömege a víznek nyugodt, csendes Balatont fog-e képezni, vagy romboló vízáradást?!

Azt hiszem, hogy Balatont, melyben a jólétek örvendő halak — a földművesek és földbirtokokok — megelégedetten fognak nem tengeni, mint ma, de meg-erősödvé, megizmosodva a maguk, családjuk, hazánk és az egész emberiség javára élni és dolgozni.

Azt mondják az ellenzéki emberek és az ellenzéki lapok, hogy a királyi trónbeszéd üres. Én az ellenkezőt állok és azt mondom, hogy oly sokat ígérő és mondó trónbeszédet talán még sohasem hallottunk a magyar király ajkairól.

Minden sok egy-egy megvalósítandó nagy eszmét rejt magában, csak tudni kell azt olvasni.

Példáknép, vaktában kivesszem a sok közül az abban előforduló következők szót:

»Állatbiztosítás, — és megkísérlem azt megmagyarázni, hogy azok is megértsek, a kik a trónbeszédben mitem láttak eddig.

Akár államilag, akár megyeiileg, akár községiileg, akár szövetkezeti úton, akár bármely más alkalmas módon fogják az eszközölni, a mai gazdasági rendet teljesen meg fogja változtatni.

Hiszem nem fog a kétörös szegény gazda — ha egyik ökre el is pusztul — sohi ökrök nélkül maradni. Az a pár krajcárja, a mibe az állatbiztosítás fog kerülni, busáran meghozza kamatját abban, hogy a többi gazdák aránylag az ő kárát pótolni fogják.

Nem fognak parlagon heverni azok a határszéli havasi legelőik, a hová eddig csak elvették mertek állatokat legelni hajtani, mert az elkarosodás veszélyének voltak kitéve. Hiszen ha egy-egy ökröt a farkas el is fogna, az — mert a kár közös — könnyen viselnék el.

Az állatbiztosítást okvetlenül követni fogja a gazdák összes állatainak törzskönyvezése; és ha ez meg

van, feltétlenül meg fogja teremteni az ingó jelzalog-forgalmat.

Ez pedig megmérhetetlenül nagy lépés lenne a gazdák helyzetének javítása utján.

A határszéleken a marhacsempészet megakadályozásáért az állatok törzskönyvezése már keresztül van vité.

Ott minden gazda kap egy takerékpénztári betéti könyvhez hasonló kis könyvecskét; abban állatai körül vannak írva és ennek megfelelőleg vezet a törzskönyv-vezető egy-két kráczárnyi díjért az állat törzskönyvet mindkét könyvbe a marhákra vonatkozó minden változást, gyarapodást és apadást közhitelességgel bevezet.

Magam tapasztaltam a havasaján, hogy bírói végrehajtó a bírói végrehajtást úgy eszközölte, hogy a több mint egy napja rávi havasi legelőre kihajtott ökrökre vonatkozólag úgy fogantatosította a bírói zárt, hogy ennek megtörténtét a törzskönyvbe és könyvecskébe leendő bejegyzés céljából a kinevezett könyvvezetőnél jegyzőkönyvbe adta. És ezzel a bírói végrehajtás be lett fejezve.

Ha gyakorlatilag jól beválnak az ilyen ügyekben, miért ne lehetne az állati törzskönyvek segélyével az ingó kézi jelzalogbaadást fogantatosítani? A törzskönyv-vezető rendes közhitelű bevezetéssel fogantatosítaná azt, körülbelül úgy, mint az ingatlanoknál, csak kevesebb formásággal.

Például: nem kellene kérvény; elég lenne, ha a közokiratot a hitelező felmutatja, azt a törzskönyvvezető záradékolná, e záradékot a törzskönyvbe is bevezetné; és a mikor a marhaleveleket kiállítja, e záradékot arra is rávezetné.

A vevő a vásárok tájékozva lenne azonnal, hogy az az állat melyet megvesz, esetleg többekkel együtt, bizonyos összeg erejéig kézi jelzalog tárgya és a vételár kifizetése előtt előbb a hitelezőhöz jönné tisztába.

Ma a gazdák személyes hitele szinte két olyan drága, mint a kereskedők. Azzal védekeznek a hitelezők: ha nincs jelzalogjal biztosítva, minden személyes hitel mit a gazda igénybe vesz több rizikóval jár, mint a kereskedőknél. Mert előbb a per, azután jön a végrehajtás és addig, míg a dolog annyira érik, tudhatat a gazda ingó vagyonán, és az ingatlan rendszerint már dologi teherrel van terelve; gyakran nem szükséges ingatlanokat kell a hitelezőnek megszerzenie, ha nem is pénzéhez, de annak egyenértékéhez akar jutni.

A fent röviden kifutott módon a hitelező előnyösebb helyzetbe fog jutni, el fogja engedni a rizikóért követelt kamat-többletet és ezzel nemcsak a földműveseken, de a csak ingó vagyonnal, gazdasági beruházásokkal és felszerelésekkel bíró bérlo-osztályon is segítve lesz.

A kivitel módjainak megállapítása az erre vonatkozó törvényjavaslat megszerkesztése és megokolása, és szóval az előkészítés és gyakorlati keresztülvitel munkája a magyar gazdák dolga.

arcába, haja őszülni kezd, s a tagokban az a bizonyos fáradtság jelentkezik, a melyet még csak a sírban lehet kipihenni? Lássák, én már végnapjaimat élem, de kedélyem, az olyan, mint mikor még gyermek voltam, s ez az, a mi agg korom terhét elviselhetővé teszi.

Azt kívántuk neki, hogy még sokáig éljen, s kedélye is ifjú és úde maradjon mindvégig.

»Igen, mindvégig, mindvégig,« ismétlé magában az öreg — »mindvégig, mint a Cserna öreg tündére, a ki vig táncot járva lejtett át az örökkévalóság honába.«

Nem értettük szavait, s természetesen kíváncsiak voltunk megtudni azok értelmét.

»Mit? Önök nem ismerik a Cserna tündérének a történetét? Azt a gyönyörű regét, melynél szebbet, gyönyörűbbet a napkeleti kalifák lángképzeltű mese-mondói sem költöttek?«

Kissé szégyenkezve kellett megvallanunk, hogy nem ismerjük.

»És ön sem ismeri,« folytatta, most már hozzám fordulva, szinte szemrehányó hangon, — »ön, a ki könyveiben már annyi sokat regélt? No, ezt nem hittem volna!«

Persze, hogy most arra kértem, mondaná el azt a szép regét, igen lekötelezte vele. Alkalommal azután én megint másoknak el fogom mesélni.

És ő teljesítette kívánságomat, és pedig, ime, tovább adom a regét.

A zugó Cserna mellett egészen a felhőkig tornyosuló meredek hegyoldalakban igen sok barlang van, melyek közül egynek, mint például a rablóbarlang, emberek által is megközelíthető s a vidék látványosságáig közé tartozik. Ma mar ezek a barlangok csak sötét, ideitlen odúk, melyeknek rejtett fülkéiben medvesaládok alusszák át a hosszú, unalmas telet, és a hol az ordas

Saját jól felfogott érdekekben szerkesztek meg az erre vonatkozó törvényjavaslatokat és terjeszték azokat az országgyűlés elébe, mert ott kérelmük, követelések nem lesz elhangzó szó. Hiszen a király, midőn trónbeszédében erre egyenesen felhívta a gazdakat, már kitűzte e dolgot a haladás zászlójára.

Dr. Gidófalvy István.

HIREINK.

— Boldog új évet kívánunk lapunk munkatársainak s mindazon barátainak, a kik nem es hazafiás célunk megoldásához bármilyen módon hozzájárulnak.

— Megyei közgyűlés. Turócvármegyei törvényhatósága december hó 28-án rendes közgyűlést tartott Justh Kálmán főispán úr ó méltósága előnközte alatt. A közgyűlés tárgyszorozatának első pontja volt Beniczky Kálmán alispán jelentése a felvölt negyed-évről, azután felolvastatt József főh. megye-gének köszönete a vármegye közö. segénia Dorothea főhercegnő eljegyzése alkalmából hozzá intézett üdvözléte. Az üresedésbe került közigazgatási bizottsági tagnak beöltésére kerülvén a sor megválasztattak ittkos szavazás útján: 1. Közigazgatási bizottságba Akantisz Rezső. id. Bulyovszky Simon, Rosza János, Cserei Emil és gróf Nyary Kálmán. 2. Az igazoló választmány tagjait: Keviczky István előnközte alatt Paulovics József, Dr. Lax Adolf, Cserei Emil, Beniczky Aladár, Dr. Haas Jakab, Mudron Pál, Záhureczky Tamás és Zorkóczy Tyadar. 3. A látóvoti bizottság tagjait: Beniczky Kálmán előnközte alatt becsölökül: ifj. Bulyovszky Simon, Kontsek György és Schultz Lajos. potbeszölökül: Folkusházy József és Kossuth Gábor. Arvaszei előnkö helyettes lett: Rakssányi József arvaszei önkö. Tiszti ügyési helyettes lett: Dr. Lax Adolf önyed. Turóc-Szt.-Márton nagyközség háztelénél Beniczky Kálmán alispán előadta aggyalait, a melyek aztán nagyobb vitelt eredményeztek. Az alispán úr nezte szerint a felvetni szándéko. t. 25, 300 frt törlesztésére előirányzott bevételek nem realias, amennyiben a bevételek a legkedvezőbb eshetőségre vannak alapítva, a ház fenntartási költségei pedig a minimumra vannak redukálva. Nézete az, hogy a kivetni sz. ndékölt 2%o nem lesz elegendő a fedezéshez, hanem ezt idővel 3—5%o-ra kell felemleni. Mar pedig, ha e% ily lesz, célszerűbb lenne — ugymond, — ha a község a vagyonszerebbe való tekintettel akarja megvenni a Glückthal-fele hazát, ezen 3—5%o-ot évente takarékpénztárba helyezni, a mi 50 év alatt 50—60000 frtra szaporodnék. Így egy szép összege lenne. ellenben, ha megveszi a hazát, lesz egy 20—30,000 frtot érő háza. Piator Ambrus és Mudron Pál háztelét pártoló felszólalásai utai kijelenté az alispán úr, hogy a községnek azon haladása, melyet felszólalóik kontemplálnak, szintén nem bir realias alappal, mert e község felvirágzása csak az itt elhelyezett állami hivataloknak s iskoláknak köszönhető, és csak úgy számíthatni tovább fejlődésre, ha ezek itt hagyatnak. De ha a megyék kikerkítése alkalmával megszűnnek központta maradni, vagy ha az állami hivatalok egynemelyikét wáshová helyeznék át, akkor a község visszafelődik, s a ház értéke csökkenni fog

nem látott tündért, még nem bizonyít semmit. Hát Istent látta-e valaha?

»Nem láttam.«

»Hát ebben se hisz?«

»De igen, hiszek benne. Csak hogy az egészen más. Az Istenre az ő műveiben ismerem rá, s azokban hiszem és imádom.«

»Helyes, úgy van. De úgy-e, hogy olyan teremtetsek is vannak, a miket nem lehet látni, legalább a mi emberi szemünkkel nem. És úgy-e, hogy vannak tünetmények, a miket meg lehet ugyan látni, de az okukat nem tudjuk, és hiába is kutatjuk. Hát miért ne lehessenek olyan lények is, a kik fölötté állanak az embernek, közelebb az Istenhez, mint mihozzánk? No de itt bizonyítani egyikünk sem tud, azért hát bizvást megmaradhatunk hitünkben, én az enyémében, ön az önében. Az én hitem pedig az, hogy igen is vannak tündérek, s ha önök itt e gyönyörű völgyben körültekintenek, lehetetlen, hogy velem ne legyenek egy hiten.«

Mi azonban csak mosolyogtunk s egyáltalán nem osztottuk a jó regé véleményét. Mert tündér ide, tündér oda, de a vélemény szabad, s a miénk éppen nem hajlott a tunderhit felé. Pedig hát, aig van ember a föld háta, a ki ne érezné, ne hinné, hogy vannak valami titokzatos lények körülötte, a kik mindentű elksjérik, sőt még az akaratot is befolyásolják. Csak hogy ezt nem szeretjük beismerni, s azért gyerekesnek mondunk mindent, a mi szokatlan és csodás. Az Istenben is mindenki hisz, de azért kételyei is vannak mindenkinek; a csodás lényekben pedig kételkedünk, és mégis — titokban — elhiszszük, hogy vannak.

»Aztán meg« folytatta az öreg gondolatainkat mintegy kiegészítve. — »nem esik-e jól az embernek, ha gyermeked hitét még akkorra is meg tudta őrizni, a mikor az élet már hosszú barázdákat szántott az

is keres menedéket a pogány időjárás és a rettegett vadászok elől. Régente azonban nem így volt. A barlangok hemzsegetek attól a parányi kis néptől, mely a Cserna völgyében, a hegyzakadékokban, a sötét erdők rengetegeiben tanyázott. S persze olyan ideitlen odúk se voltak akkor a barlangok, hanem mind megannyi tündérpalota, végtelen hosszú, a mely belsejébe nyúló folyosókkal és a dragakövek ezer színében ragyogó falakkal. A padlók, melyeken a szakalás törpék, a lenge tündérek és a pajkoskodó manók apró labacskaikkal végig tipegtek, tükörsímaára csiszolt ezüstbőlk voltak, úgy hogy az, a ki rajtok járt, mindig duplának látszott. A tündérkirály palotájában meg plane aranyból volt a padló, trónusa pedig egyetlen egy hatalmas kristályból volt faragva és csillogó-billogó rubintok, smaragdok, kárbunkulusok és gyémántok erekkel kirvala, úgy hogy ember szeme rá se tekinthetett volna, annyira volt az káprázatos.

A tündérkirályt Némának hírták, a feleségét pedig Tubának. Azért hítták a királyt Némának, mert valamikor régen, mikor még csak a tündérek királya volt, azt a fogadást tette, hogy, ha sikerülni fog neki a törpék, manók és tündérek örökös civakodásban elő népet egymással kibékíteni és uralma alatt egyesíteni, úgy akkor ezer évig egy szót se fog szölni, hanem néma lesz mint a csernai pisztráng. A mit ohajtott, az sikerült is neki; azokat az apró és mégis oly hatalmas népeket egyesítette, s azóta hírmes koronát viselt a fején. De fogadását is csakhamar megbánta. Kínos az nagyon, az a néma hallgatás.

»Eh mit,« gondolta magában, — »hát ki parancsolja nekem, hogy fogadomat meg is tartsam? Hat nem vagyok én király, a ki teheti, a mi neki tetszik, és senkinek sem tartozik felelősséggel? Tíz év is elég volt a halgatásból... most már csak hadd szólaljon meg az ajkam...«

Dr. Lax Adolf a tett felszólalások után csak azt jegyzi meg, hogy ha pótdó utján történik a felvett kölcson törlesztése, úgy a közönség szívesebben venne, ha az ország tisztán tartására, világítására stb. fordítatnék más községek ez a tekintetekre fordítják a figyelmüket, ellenben itt semmi eltelj nincs irányban. Holott egy megyei székhely a város előjáróságának nagyobb figyelmére volna érdemes. A főispán úr 6 méltósága ezután a szavazást elrendelvé, a többség a házvetél mellett foglalt állást. E szerint lesz Turóc-Szt.-Márton községnek szép háza, ha a belügyminisztérium is jóváhagyja.

Közönetnyilvánítás. Lapunk előző számban közöltük azon szept. karácsonyfa ünnepélyt, melyet a turóc-i jótékony nőegylet a helybeli állami kisdöd-óvoda növendekjei számára rendezett. — Mint értesülünk, Berecz Gyula kir. tanfelügyelő úr, az ünnepély végzetével elismerő közönetet nyilvánította a jótékony nőegylet elnökeinek azon hazafias irányú készségért, amelylyel az állami óvoda növendekjei részére karácsonyfát állított és azokat ajándékokkal megörvendeztetni szíves volt.

A F. M. K. E. ülése. A felvidéki magyar közmívelődési egyesület igazgató-választmányának m. évi december hó 29-én ülést tartott, mely alkalommal elhatározta a választmány, hogy három új közönyvtárat állít fel és pedig Érsekújvárt, Turóc-Szent-Mártonban és Gölcmbányán.

Értesítő. A turóc-szent-mártoni állami iskolák értesítője, a turóc-szt.-mártoni magy. kir. állami felső kereskedelmi-polgári, elemi fiú- és leányiskola valamint kisdöd-óvoda és jelene címmel, december hó utolsó napjaiban hagyta el a sajtót. A 300 oldalra terjedő nagyobb szabású munkát Boldis Ignác igazgató szerkesztette, s 15 fejezetben tárgyalja az olvasó előtt ezen — m. r. eddig is — fontos kulturműszöveget teljesített intézeteknek multját és jelenét. Különösen érdekes e műnek az a fejezete, mely ezen intézeteknek alapításával, fejlődésével, a tanterület irtóadalmi s tarsiadalmi működésével, továbbá az iskolai ünnepélyek- és a népszóró felolvasásokkal foglalkozik. Ezen fejezet olvasása érdekel birhat a tanterület s a tanügy barátaira — egyaránt. Igaz, hogy csak 10 éves intézményről szól, de azért új sok megszívlelni s okolni való találatunk benne, a melyek hosszabb életű hasonlítottaknak is dicsőségre valónak. Egy a panszlavizmus félszék beekelt előőrs csapatot mutat be, mely hivatva van ez ellenfel előre nyomulását meggátolni. Az értesítő szerint ez a kis csapat megallotta helyét; az ellenfel erejét gyengítette, s innen az az ellenszenv melylyel a nemzetiségiek nézik meg mai napig is. A többi fejezeteke szintén érdekesek, mert hű képet állítják elő ezen fontos intézmény beletenének. Ezekben a fejezetekben kimerítően található mindazon adatok, melyek a felső kereskedelmi, polgári fiú- s leányiskolákra vonatkoznak. Az egyes iskolák tananyagai hetről-hétre felosztva olvashatók, mik a magánintulást módfelett elősegíthetik. A felső kereskedelmi iskolát végzett növendékek elhelyezéséről szóló fejezet pedig — arról tanúsodik, hogy ezen iskola csakugyan annak az ügynek állott szolgáltatásban, a mely a felső kereskedelmi iskolák elő kitűztet. Növendékeknek legnagyobb része a kereskedelmi terepen foglalt állást. Megemlítve meg, hogy a füzet elején

sikerült kép látható az iskolai épület keleti és nyugati oldaláról. Továbbá, hogy az egész mű, izlésesen és szépen van sajtó alá rendezve. — felhívjuk olvasó közönségünk figyelmét ezen értesítő előolvasására, mely I frtert az igazgatóság nál bárki által megszereshető.

Műkedvelői színi-előadás. A körmőcbányai magyar-egyesület mult évi december hó 26-án szépen sikerült műkedvelői színi-előadást rendezett a Szarvas szálloda nagy termében, mely alkalommal Murai Károly két vígjátéka került színpadra. Előbb »Az öreg ügyvéd nagy sikere« azután »Huszárszerelm« című. Az előadást Orley János rendezte. A közreműködők valamenynyen kitettek magukért. A közönség tapsaival jutalmazta a közreműködőket. Ez alkalommal gyönyörködhetett egyszermind először a közönség a magy. egyesületnek a »Szarvas-szálló« dísztermében felállított új és szép színpadában, melynek függönyét és színlapait Angyal Bela, Mühlmann Jakab és Orley János festették nagy bízgalommal és nagy szakértelemmel.

A karácsonyi isteni tiszteltek alatt a helybeli kath. egyházbán működött zene- és énekkart Riszner Nándor nyugamozott zónóváraljai ének-és zenetanár tanította be, és pedig oly buzgósággal, hogy az ajátos közönség lelki ajátata mintegy ezáltal is fokoztatott. Valóban elismerés illeti meg a tanár urat buzgóságért.

Knevezés. A vallás-és közoktatásügyi miniszter Paulinyi Gabor és Kalbach Józsa okleveles tanítót és tanítónt, a rutkai állam: elemi népiskolához rendes tanítónak és tanítóntővé nevezte ki.

Allásotí felmentett főispán. Szarvasi György árvegyei főispant a belügyminiszter felmentette allásotól. Utódljak Kubinyi Árpád orsz. gyűlési képviselőt emeltetik.

Rath Péter programja. Rath Péter, a csacsi kormányzóai jelölt december hó 30-án tartotta programbeszédét nagyszámú hallgatóság előtt. A szabadelvű part küldöttsége Ruckágy ment a képviselőjelölt elé, a hol Wax Mór ügyvéd időközbe a választók nevében.

Magasabb lakböröztiályba sorozás. A kormány kilenc városát és községet helyezett a folyó január hó elsejétől kezdődő magyaból lakböröztiályba. Turóc-Szt.-Márton állami tisztviselői is kérelmeztek a magasabb lakböröztiályba, de alapos indokokkal támogatott kérényük dacára, az idén ezt nekik nem engedélyezte a kormány. Hiszük azonban, hogy e város tisztviselői a dolgot nem hagyják annyiban s újolag kérelmezni fogják a magasabb lakbört. Lehetetlennek tartjuk, hogy a magyar kormány ezen exponátát minden tekintetben igénybe vett tisztviselői kárta nem támogatású jogos kérelmét: egyeztérően félretegye.

A postai küldemények lefoglalása. A belügyminiszter legújabb rendelete szerint a postai küldeményekre vezetett közigazgatási végrehajtást csakis akkor lehet foganatosítani, a mikor azokat a címzeteknek már kézbesítették. Az eddigi gyakorlat szerint a végrehajtás már a postahivatalban volt foganatosított.

A körmőcbányai panzverdban az 1897. évben pénzügyminiszteri rendelet folytán 770 ezer húszkoronast, 200 ezer tízkoronást, 50 millió kétfülleszt és

5 millió egyfüllést fognak verni. Az ezüstkoronások verését beszűntetik.

Új püspöki trón. Az a csinos püspöki trón, melyet dr. Rimely Károly püspök úr 6 méltósága az ézredésves kiállítás alkalmából székesegyháza számára készíttetett, rendelkezése helyére már megérkezett. A szép és impozáns emlékmű költségeit a püspök úr 6 méltósága egymaga fedezte.

5233. tk. sz. 1896.

Hirdetmény.

Podhrágy község telekkönyve birtokszabályozás következtében az 1896. évi 2579. számú szabályrendelethez képest alakították és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve a melyekre az 1880: XXIX., az 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t.cikkkel a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892: XXIX. t.cikkben szabályozott eljárás, a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosították.

E célból az atalakítási előmunkálat hitelesítésére és a helyszíni eljárás a nevezett községben 1897. évi február hó 8-án fog kezdődni.

Ennélfogva felhívtnak:

1) az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netalán észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő mert a régi telekkönyvi végleges atalakítása után a téves atvezetésekből eredhető kifogásokat jöhísmény harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik;

2) mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadított előterjesztést kívánnak tenni, hogy a tkvi hatóság kiküldött bizottsága előtt a kitűzött határonapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel;

3) mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az áti-asra az 1885: XXIX. t.c. 15-18., és az 1889: XXXVIII. t.c. 6., 7. és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerzenni iparkodjanak és azokkal igényeiket a bizottság előtt igazolják avagy oda hassanak, hogy az atruházó tkvi tulajdonos az atruházás félretöltött a bizottság előtt szálaljon az atruházás félretöltött bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, el s a tulajdonjog bekebelezését ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték engedelmsi kedvezménytől is elesnek; — és

4) azok, kiknek javára tényleg már megszünt kövelelése vonatkozó zálogfogy vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, úgy szintén az új bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztés kéremezék, illetve hogy törlési engedély nyilvánítsa vegett a bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság Turóc-Szent-Mártonban, 1896 évi december hó 18. an.

Fekete,

kir. íteelő táblai bíró.

De biz az nem szólal meg, egyetlen egy rendes hangot sem bír kiejteni, beszédjé a tengeri malac vltasatahoz hasonlítot, — nem érteke azt meg senki.

Talan bizony elfelejtette a tündérkirályt a beszédet? Nem, nem felejtette el. Hanem az Isten büntette meg, a fogadása miatt.

Mert a mint úgy erőlködött, hogy legalább vagy egy árva szatogócskát kiejthessen, egyszerre csak egy angyal jelent meg előtte, és így szolt hozzá:

»Engem Isten küldött ide, hogy tudassam veid akaratát. Elbizakodott tündérkirály, te megfogadtad, hogy ezer évig hallgatni fogsz, s eifelejtetted, hogy életed, hatalmad az Istentől ered, és csak azon esetre éred meg az ezer évet, ha Ő is úgy akarja. Vagy talan nem úgy volna? Talan magad is Istennek képzeled már magadat, hogy olyan gazdag és hitaimas letted? No de a Jő Isten irtgaiman, nem akar téged megsemmisíteni, csak éreztetni akarja veled, hogy te is az ő hatalmában vagy. Tudd meg hát, hogy igen is elni fogsz ezer évig, de addig néma maradsz és Nema lesz a neved is. Hi pedig az ezer év letelt, szajad is újra meg fog szólni, de csak hét napig és hét éjfélig fogsz beszélhetni. Hogy azonban ez te a nagy bajodat könnyebben elviselhesd, im tarsast is hoztam néked, ezt a fehér galambot. Ez lesz vizsgálatod, batoriföld, mindened, — becsüld is meg!»

S a mint az angyal a galambot kieresztette, ez gyönyörű tündérléányvá változott az, olyanná, minőt még sohasem látott a király.

»Tuba a neve ennek a te hű gondozódnak,« szolt még az angyal és azzal eltűnt.

Nema és Tuba ezután együttesen uralkodtak a hármas népen, s boldogságukhoz mi sem hiányzott, mint az édes szó a király ajkán, a mely megmondta volna Tubának, hogy milyen végtelenül boldognak éri

magat a szíve. Hej, mert kétszeresen éreztük azt a bánatot, a melyet el nem panaszolhatunk; s nem teljes az a boldogság, a melyet el kell hallgatnunk. Azért olyan boldog a csalogány, mert bűt, örömet egyaránt el tud csatogni, s kiuríthati bánattal vagy örömmel teit szívet.

Telt az idő, teit. De a kin az idő nem hagy vissza nyomokat, az nem veszi észre gyors repülését. A tündérek nem vésznek meg soha. Úgy születnek, mint a guojoból kibújt pillangó: egészen készen. Nem nevelik őket senki. S valamint a pillangó sem vész meg, és mindvégig megtartja az ifjúság csillogó zomancát, azután pedig, mikor már elfaradt, s a nyar verőfényes napjait boru követi, egy virag árnyékába ül és örökre eiszunnyad: úgy a tündérek is gondatlanul eilik világukat, s azt hiszik, hogy ez örökké így fog tartani. S ennnyel boldogabbak is az emóreknel, a kiket teljes életükön át a haial gondolata bánt, mert tudják, hogy meg kell halniok.

Alig hogy észre vettek, hat az ezer év is elmúlt. Vagy talan észre sem veszik, ha a tündérkirály ajka egyszerre meg nem szólal, eimondva mindazt, a miről oly hosszú-hosszú időn át halgatniya kellett.

Nagy ünnepségek követték ezt a rég várt, örvendetes eseményt. Az ujjongó nép új pilótát rendezett be a boldogságon úszó királyi parnak, a melylyel már csak a menyország gyönyörűségei vetekedhettek. A mit tündérkezek előteremthetnek, az mind ott volt a palotában.

Heted napra, hogy a tündérkirály nyelve megoldódott, haz-szentelő ünnepeket rendeztek az új királyi palotában.

Ott sürgött-forgott mind az a sok apró népség, a király is leszállt trónjáról, hogy édes Tubáját megtancoltassa,

A hegyormok fölött gomolygó ködön át a hajnal pirja kezdett már derengeni, s a tündérpalotában meg egyre folyt a mulatság. Hiszen a tündérek nem faradnak s ha álomra bajtják le fejüket, többé nem is ébrednek föl soha. Legalább mint tündérek nem.

Mikor a kelő nap első sugara utat tört magának a tündérpalotába, az apró mulatózókat valami különös mamor szállta meg, úgy hogy szédülni s bukdácsolni kezdtek. És a kik elbuktak, — a minthogy végre mind eltuktak, — azok nem bírtak többé labra állani, mert mint nehéz ólom, úgy nyomta le őket a faradság, a kimerülés. Végre pedig elaludtak . . .

A nap nyajas mosolygással emelkedett föl a hegy-ormok fölé, s miután a ködöt a legcsötebb hegy-szakadékból is kikergette, kivancsián pillantott oda a hol az éjjel az a víg mulatozás volt.

Hát biz ott mar nyomja se volt a tündérpalotának. Csak egy fehér galamb röpöködött ide és oda, mintha valamit keresne, de az is csakhamar elszállt; sziklarepedésekből, odvas fakból szükecske földi lyukakból pedig számtalan gyík dugdosta ki kíváncsi fejet, azután pedig tvairamodtak.

Mondjuk, hogy Nema király és egész népe gyilkokká változott at, Tuba pedig fehér galamb alakjában az égbe szált vissza.

Azóta van annyi sok gyík a Cserna völgyében; de tündérek, törpek és manók már nincsenek ottan.

Ez a Csernavölgy tündérének regéje.

S éppen mikor az öreg pópá a regét befejezte, egy fúrge gyík futott at a lában, majd pedig ijedten megállt, fúrkeszve, hogy merre lesz legjobb elhállni.

Talan bizony ez volt a tündérkirály dedunokája. Ki tudja?

